

RAKI JEZIORA WIGRY

Tadeusz Krzywosz, Piotr Traczuk, Łucjan Chybowski

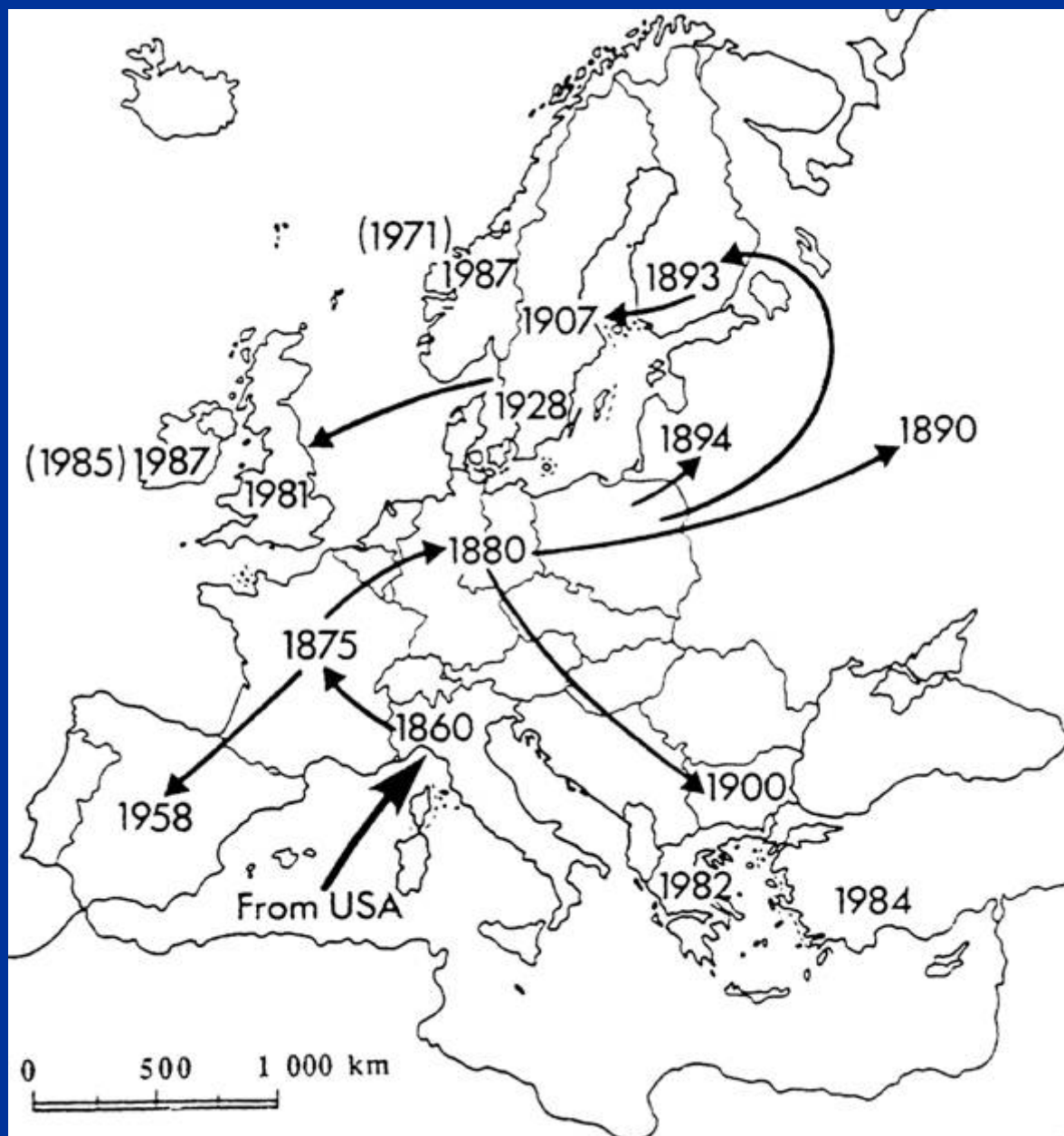
Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie

RAK SZLACHETNY

- **Dawniej liczny i powszechny w całym kraju:**
- - raki jadano w miesiącach bez litery „R” (maj-sierpień);
- - Ks. Kluk (1780) postulował ochronę rozrodu (maj);
- - popiołem spalonych raków nawożono pola.
- **Na przełomie XIX i XX wieku nawiedza Europę**
- „dzuma racza”.
- **Choroba zakaźna, brak ochrony i prowadzony od 1920 r. eksport raków radykalnie zwiększający presję połowową, zdziesiątkowały zasoby raka szlachetnego.**

Dzuma racza w Europie (wg Ackeforsa)

RAK SZLACHETNY W JEZIORZE WIGRY

- Pierwsze źródło pisane (Gejdeman 1902).
- Na przełomie XIX i XX wieku łowiono 6 do 10 ton tygodniowo.
- Lata 1902-1904 „dżuma racza”.
- Rok 1927 – nawrót „dżumy raczej”.
- Po wojnie poławiany sporadycznie do lat 60.
- Próba odtworzenia populacji w 1968 r. bez powodzenia.

POTENCJAŁ PRODUKCYJNY RAKA SZLACHETNEGO W WIGRACH

- Powierzchnia przydatna do bytowania – 270 ha.
- Produktywność raków towarowych – około 7000 szt./ha.
- Wielkość populacji łownej:
- $270 \text{ ha} \times 7000 \text{ szt./ha} \times 42 \text{ g/szt.} = 79 \text{ ton.}$
- Wielkość połowów z przełomu wieków na poziomie 6-10 ton tygodniowo można uznać za wiarygodną.

Rak pręgowaty

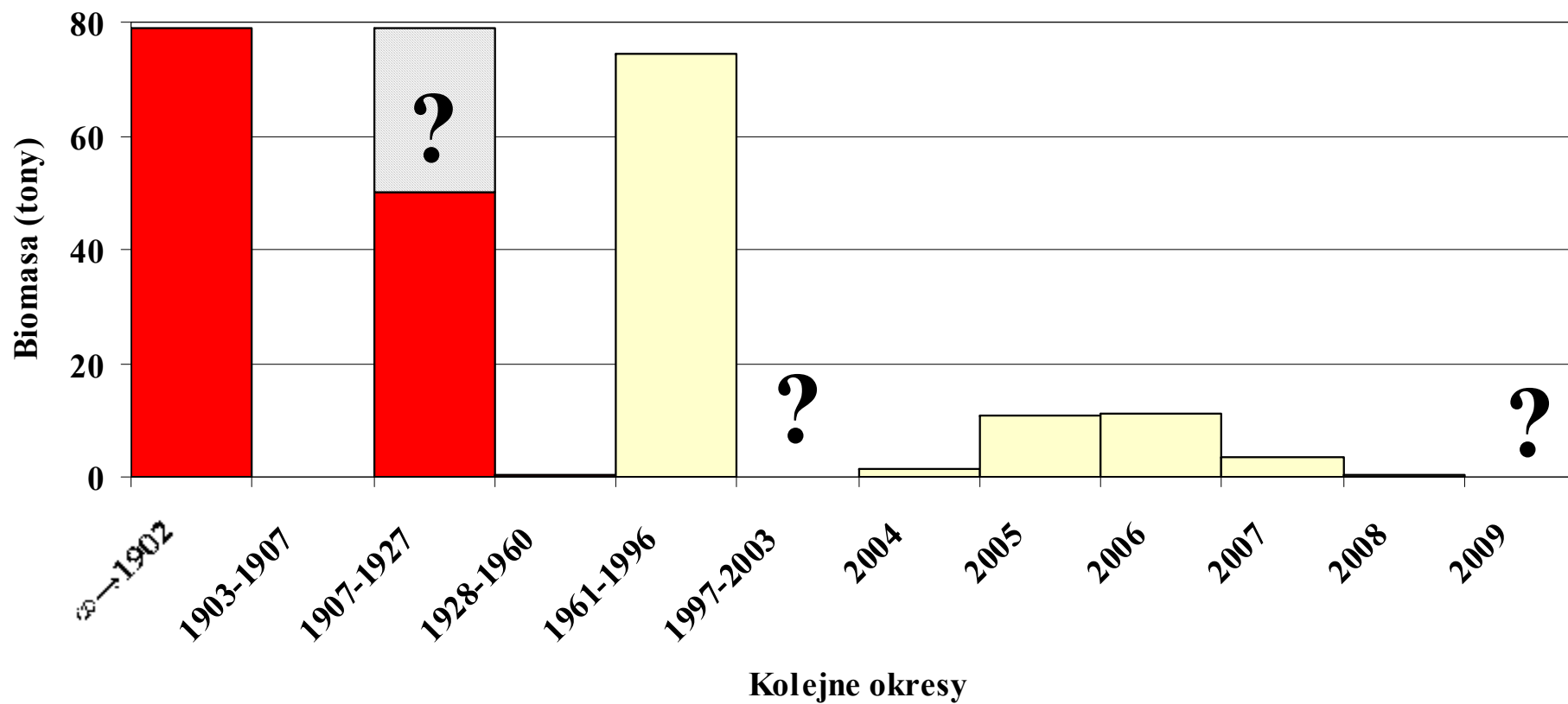
- **Sprowadzony na Pomorze w 1890 r. przeniknął do wód suwalszczyzny w latach 60.**
- **W Wigrach zastał resztki raka szlachetnego.**
- **Powierzchnia zasiedlenia raka pręgowatego w Wigrach wynosi 504 ha.**
- **W 1996 r. średnia wielkość populacji łownej mierzona w szt./pułapkę/h wyniosła 0,415.**
- **Odpowiada to 5840 szt./ha.**
- **Średnia masa łwionych szt. wynosiła 25,4 g.**
- **Ogólna masa populacji łownej w 1996 r. wyniosła 74,4 ton.**

Rak pręgowaty c.d.

- W latach 2004-2008 wielkość populacji łownej raka pręgowatego była wielokrotnie mniejsza, i w 2008 r. wynosiła tylko 0,5 ton.
- Około 2002 r. drastyczne załamanie się populacji raka pręgowatego obserwowano w całym kraju.
- Domniemane przyczyny:
 - - specyficzna dla raka pręgowatego choroba zakaźna, która nie dotknęła innych gatunków raków z nim współbytujących;
 - - genetyczne konsekwencje sprowadzenia małej partii raków przed 120 laty.

Raki jeziora Wigry

■ Rak szlachetny □ Rak pręgowaty

PERSPEKTYWY RAKÓW W WIGRACH

- **Brak szans na powrót raka szlachetnego.**
- **Możliwość zarówno odbudowy jak i zaniku populacji raka pręgowatego.**
- **Możliwość zasiedlenia przez raka sygnałowego.**

Rak sygnałowy

- Długość ciała do 16 cm;
- Głowotułów – gładki;
- Barwa szczypiec – dolna biała do jasnoniebieskiej, wyraźna plama;
- Budowa szczypiec – masywne, szerokie.

Dziękuję za uwagę